ಪ್ರತಿಬಿಂಬ

PRATIBIMBA –Multidisciplinary Kannada Research Journal of IIMRD
ISSN: 2582-2284
Vol-7 Issue-1, July-August 2025, Pp. 1-5
©*IIMRD*, Mysuru
IIMRD JOURNALS
www.iimrd.com

ಪ್ರೀತಿಲತಾಳ ಬಲಿದಾನ – ದೇಶಭಕ್ತಿಯ ಪರಾಕಾಷ್ಠೆ

ಡಾ. ರಾಜಶ್ರೀ ಎಸ್.ಮಾರನೂರ
ಸಹ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಭಾಗ, ಸರಕಾರಿ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜು, ನವಬಾಗ, ವಿಜಯಪುರ.

ಸಾರಾಂಶ: (Abstract)

ಭಾರತದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟವು ಕೇವಲ ಪುರುಷರ ಹೋರಾಟದ ಅಲ್ಲ, ಮಹಿಳೆಯರ ಸಹಕಾರವೂ ಅನನ್ಯವಾಗಿದೆ. ಈ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಮಹಿಳೆಯರು ತಮ್ಮ ಜೀವನವನ್ನು ಬಲಿದಾನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಭಾರತದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಧೀರರು ತಮ್ಮ ಪ್ರಾಣಾರ್ಪಣೆಯನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಪುರುಷರ ಜೊತೆಗೆ ಮಹಿಳೆಯರೂ ತನ್ನ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು, ತ್ಯಾಗ, ಬಲಿದಾನ ಹಾಗೂ ಸಾಹಸದ ಮೂಲಕ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ ಅವರಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಪಡೆದವರು ಪ್ರೀತಿಲತಾ ವಡ್ಡೆದಾರ್. ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಬಲಿಯಾದ ಈ ಧೀರ ಮಹಿಳೆ ಇಂದಿಗೂ ಸಾವಿರಾರು ಹೃದಯಗಳಿಗೆ ಪ್ರೇರಣೆಯಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಮುಖ್ಯಪದಗಳು (Keywords): ಪ್ರೀತಿಲತಾ, ಬಲಿದಾನ, ದೇಶಭಕ್ತಿ, ಪರಾಕಾಷ್ಠೆ,

ಪೀಠಿಕೆ

ಪ್ರೀತಿಲತಾ ವಡ್ಡೆದಾರ್ ಜನಿಸಿದವರು ಮೇ 5, 1911 ರಂದು ಬಂಗಾಳದ ಚಿತ್ತಗಾಂಗ್ (ಈಗ ಬಾಂಗ್ಲಾ ದೇಶದಲ್ಲಿದೆ) ಜಿಲ್ಲೆಯ ಧಲ್‌ಘಾಟ್ ಎಂಬ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯಮ ವರ್ಗದ ಬಂಗಾಳಿ ವೈದ್ಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು. ವಡ್ಡೇದಾರ್ ಎಂಬುದು ಮೂಲತಃ ದಾಸಗುಪ್ತ ಎಂಬ ಉಪನಾಮವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ಕುಟುಂಬದ ಪೂರ್ವಜರಿಗೆ ನೀಡಲಾದ ಬಿರುದು, ಅವರ ತಂದೆ ಜಗಬಂಧು ವಡ್ಡೇದಾರ್ ಚಿತ್ತಗಾಂಗ್ ಪುರಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಗುಮಾಸ್ತರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರ ತಾಯಿ ಪ್ರತಿಭಾ ದೇವಿ ಗೃಹಿಣಿ. ದಂಪತಿಗೆ ಆರು ಮಕ್ಕಳಿದ್ದರು ಮಧುಶ್ದುವಾನ್, ಪ್ರೀತಿಲತಾ, ಕನಕಲತಾ, ಶಾಂತಿಲತಾ, ಆಶಾಲತಾ ಮತ್ತು ಸಂತೋಷ್. ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಉತ್ತಮ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರು. ಅವರು ಪ್ರೀತಿಲತಾ ಅವರನ್ನು ಚಟ್ಟೋಗ್ರಾಮ್‌ನ ಡಾ. ಖಸ್ತಗೀರ್ ಸರ್ಕಾರಿ ಬಾಲಕಿಯರ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿದರು . ಪ್ರೀತಿಲತಾ ಒಬ್ಬ ಪ್ರತಿಭಾನ್ವಿತ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಯಾಗಿದ್ದಳು. ಪಾರಂಪರಿಕ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದರೂ, ಅವರು ಬಾಲ್ಯದಿಂದಲೇ ಉತ್ಸಾಹಿ, ದೇಶಪ್ರೇಮಿ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣಪ್ರಿಯಳಾಗಿದ್ದರು. ಪ್ರೀತಿಲತಾ ಬಾಲ್ಯದಿಂದಲೇ ಬುದ್ಧಿವಂತಿಯಾಗಿದ್ದು ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಪ್ರಜ್ಞೆಯುಳ್ಳವಳು ಉತ್ತಮ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಪಡೆದವರು. ಪ್ರೀತಿಲತಾ ಎಳವೆಯಿಂದಲೇ ದೇಶಭಕ್ತರ ಕುರಿತು ಕೇಳುತ್ತಾ ಬೆಳೆದವಳು. ಝೂನ್ಸಿ ರಾಣಿಲಕ್ಷ್ಮಿಬಾಯಿಯ ಕುರಿತು

Please cite this article as: ರಾಜಶ್ರೀ ಎಸ್.ಮಾರನೂರ (2025). ಪ್ರೀತಿಲತಾಳ ಬಲಿದಾನ – ದೇಶಭಕ್ತಿಯ ಪರಾಕಾಷ್ಠೆ. ಪ್ರತಿಬಿಂಬ: *ಮಲ್ಟಿಡಿಸಿಪ್ಲಿನರಿ ಕನ್ನಡ ರೀಸರ್ಚ್ ಜರ್ನಲ್ ಆಫ್ ಐಐಎಂಆರ್‌ಡಿ, 7(1). ಪು.ಸಂ.* 1–5

ಓದುತ್ತಾ ಅವಳ ಜೀವನ ಮತ್ತು ಹೋರಾಟದಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತಳಾದ ಪ್ರೀತಿಲತಾ ತಾನೂ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡು ಬ್ರಿಟಿಷರನ್ನು ಭಾರತದಿಂದ ಓಡಿಸುವ ಕನಸು ಕಂಡಿದ್ದಳು. ಪ್ರೀತಿಲತಾ ತಮ್ಮ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಚಿತ್ತಗಾಂಗ್, ಧಾಕಾ ಮತ್ತು ಕೊಲ್ಕತ್ತಾದ ಬೆಥೂನ್ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಮುಗಿಸಿ, ತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಪದವಿ ಪಡೆದರು. ಧಾಕಾ ಯುನಿವರ್ಸಿಟಿಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಪದವಿ ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಿದ ಪ್ರಥಮ ಮಹಿಳೆಯರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರು ತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಪದವಿ ಪಡೆದರೂ, ವಿಜ್ಞಾನ, ಇತಿಹಾಸ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿಯೂ ಅಪಾರ ಜ್ಞಾನ ಹೊಂದಿದ್ದರು. ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕಿಯಾಗಿ ಅವರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಕೇವಲ ಪಾಠವಷ್ಟೇ ಕಲಿಸಿದಲ್ಲ, ಬಾಲಕಿಯರಿಗೆ ಪ್ರೇರಣೆಯಾದವರು. ರಾಷ್ಟ್ರವನ್ನು ಕುರಿತು ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸಿದರು. ಮಹಿಳೆಯರ ಶಿಕ್ಷಣದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಮನದಟ್ಟಿಗೊಂಡು, ಸಮಾಜದಲ್ಲಿಯೂ ಅವರು ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುವ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದುಕೊಂಡರು.

ಅವರು ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾಗಲೇ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಚಿಂತನೆಗಳತ್ತ ಆಕರ್ಷಿತರಾದರು. ಬಾಗಳೂರು ಮತ್ತು ಕೋಲ್ಕತ್ತಾದಲ್ಲಿನ ಯುವಕ ಸಂಘಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಪಾಲ್ಗೊಂಡರು. ಈ ಸಂಘಗಳು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ವಿರುದ್ಧ ಆಕ್ರೋಶವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿದವು ಮತ್ತು ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಕರ ತಯಾರಿಕೆಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದವು.

ಪದವಿ ನಂತರ ಅವರು ನಂದನಕಾನನ ಎಂಬ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕಿಯಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದರು. ಆದರೆ ತಮ್ಮ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷರ ಅತಿಕ್ರಮದ ವಿರುದ್ಧ ಉರಿಯುತಿರುವ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಜ್ವಾಲೆಯನ್ನು ಮರೆತಿಲ್ಲ. ಪ್ರೀತಿಲತಾ ಭಾರತೀಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಚಳವಳಿಗೆ ಸೇರಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿದರು. ಸುರ್ಜೋ ಸೇನ್ ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಕೇಳಿದ್ದರು ಮತ್ತು ಅವರು ತಮ್ಮ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರಬೇಕೆಂದು ಬಯಸಿದ್ದರು. ಜೂನ್ 13, 1932 ರಂದು, ಪ್ರೀತಿಲತಾ ಸುರ್ಜೋ ಸೇನ್ ಮತ್ತು ನಿರ್ಮಲ್ ಸೇನ್ ಅವರನ್ನು ಅವರ ಧಲ್ಘಾಟ್ ಶಿಬಿರದಲ್ಲಿ ಭೇಟಿಯಾದರು. ಸಮಕಾಲೀನ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ಬಿನೋದ್ ಬಿಹಾರಿ ಚೌಧರಿ, ಮಹಿಳೆಯರು ತಮ್ಮ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರಲು ಅವಕಾಶ ನೀಡುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಆಕ್ಷೇಪಿಸಿದರು. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿಗಳು ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಸಾಗಿಸುವ ಮಹಿಳೆಯರು ಪುರುಷರಂತೆ ಅನುಮಾನಾಸ್ಪದರನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಪ್ರಿತಲತಾ ಅವರಿಗೆ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರಲು ಅವಕಾಶ ನೀಡಲಾಯಿತು. ಮಾಸ್ಟರ್‌ದಾ ಸುರ್ಯಸೇನ್ ಅವರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದರು. ಈ ತಂಡವು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸೇನೆಗೆ ಭಾರೀ ಹೊಡೆತ ನೀಡಲು ಸುದೀರ್ಘ ತಯಾರಿಯನ್ನು ನಡೆಸಿತ್ತು. ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಶೋಷಣೆಯ ವಿರುದ್ಧ ಜನಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕೆರಳಿದಿರುವ ಆಕ್ರೋಶ ಪ್ರೀತಿಲತಾಳನ್ನು ಕ್ರಾಂತಿಯ ದಡಕ್ಕೆ ತಂದಿತು. ಮಾಸ್ಟರ್‌ದಾ ಸುರ್ಯ ಸೇನ್ ನೇತೃತ್ವದ "ಇಂಡಿಯನ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕನ್ ಆರ್ಮಿ" ಎಂಬ ಗುಪ್ತ ಸಂಘಟನೆಯ ಸದಸ್ಯೆಯಾಗಿದ್ದು, ಶಸ್ತ್ರೋಪಯೋಗ, ಸಂಯೋಜನೆ, ಮತ್ತು ತಂಡದ ಮುನ್ನಡೆವಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರವಹಿಸಿದರು. ಕ್ರಾಂತಿಯ ಮೂಲಕ ದೇಶವನ್ನು ಮುಕ್ತಗೊಳಿಸುವ ಸಂಕಲ್ಪವು ಅವರ ಜೀವವನ್ನೇ ಆವರಿಸಿಕೊಂಡಿತ್ತು. ಪ್ರೀತಿಲತಾ ಜೀವನದುದ್ದಕ್ಕೂ "ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವೇ ಜೀವ" ಎಂಬ ತತ್ವದಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆ ಇಟ್ಟಿದ್ದರು. ಅವರು ಪುರಾತನ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ನವೀನ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಮಿಶ್ರಗೊಳಿಸಿದ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಕ್ರಾಂತಿ ನಡೆಸಿದರು. ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿ, ಸುರ್ಯ ಸೇನ್ ಹಾಗೂ ಸರ್ವಪಳ್ಳಿ ರಾಧಾಕೃಷ್ಣನ್ ಅವರ ಚಿಂತನೆಗಳಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತರಾಗಿದ್ದರು.

1932ರ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 24 ರಂದು ಅವರು ತಮ್ಮ ಸಹ ಚಟುವಟಿಕಾರರೊಂದಿಗೆ ಪಹಾರ್ತಲಿ ಯುರೋಪಿಯನ್ ಕ್ಲಬ್ ಮೇಲೆ ದಾಳಿ ನಡೆಸಿದರು. ಈ ಕ್ಲಬ್‌ನಲ್ಲಿ "ನಾಯಿಗಳು ಮತ್ತು ಭಾರತೀಯರಿಗೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ" ಎಂದು ಬರೆದ ಫಲಕವಿತ್ತು. ಇದು ಭಾರತೀಯರನ್ನು ಅವಮಾನಿಸುವ ನಿಲುವಾಗಿತ್ತು, ಪ್ರೀತಿಲತಾ ಈ ಅಮಾನವೀಯತೆಗೆ ದಿಟ್ಟ ಪ್ರತಿರೋಧ ನೀಡಿದರು. ಪಹಾರ್ತಲಿ ಯುರೋಪಿಯನ್ ಕ್ಲಬ್ ಮೇಲೆ ನಡೆದ ದಾಳಿ 1932ರ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 24 ರಂದು ನಡೆದಿದೆ. ಈ ದಾಳಿಗೆ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ಅವರು ಸೈನಿಕ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ್ದರು . ಅವರು ರಾತ್ರಿ 10:45 ರ ಸುಮಾರಿಗೆ ಕ್ಲಬ್ ತಲುಪಿ ತಮ್ಮ ದಾಳಿಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಆಗ ಕ್ಲಬ್ ಒಳಗೆ ಸುಮಾರು 40 ಜನರಿದ್ದರು. ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿಗಳು ದಾಳಿಗಾಗಿ ಮೂರು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಗುಂಪುಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಿಕೊಂಡರು; ಕಟ್ಟಡಕ್ಕೆ ಗುಂಡು ಹಾರಿಸುವ ಮೊದಲು ಬೆಂಕಿ ಹಚ್ಚಲಾಯಿತು. ಕ್ಲಬ್‌ನಲ್ಲಿ, ರಿವಾಲ್ವರ್‌ಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ಕೆಲವು ಪೊಲೀಸ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಗುಂಡು ಹಾರಿಸಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಪ್ರೀತಿಲತಾ ಅವರಿಗೆ ಒಂದೇ ಗುಂಡೇಟಿನ ಗಾಯವಾಯಿತು. ಪಹಾರ್ತಲಿ ದಾಳಿಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿಲತಾ ಪುರುಷರಂತೆ ವೇಷ ಧರಿಸಿದ್ದರು, ಇದು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಗಮನ ಸೆಳೆಯದಂತೆ ಮಾಡಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡಿತು. ಈ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಬಳಕೆಯು ಅವರ ಧೈರ್ಯ ಮತ್ತು ಯುಕ್ತಿವಂತರಣೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.

ಆ ದಾಳಿಯು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ವಿರೋಧದ ಪ್ರತೀಕವಾಗಿ ಚಲನಶೀಲ ಎತ್ತಿಬಿಟ್ಟಿತು. ದಾಳಿಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ಪ್ರೀತಿಲತಾ, ತನ್ನ ತಂಡವನ್ನು ಕವಚಪಡೆದಂತೆ ಹಿಡಿದು ಮತ್ತು ಗೇರುಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಆಕ್ರಮಣ ನಡೆಸಿದರು. ಆದರೆ, ದಾಳಿಯ ನಂತರ, ಅವರು ಹಾಗೂ ಅವರ ತಂಡದ ಇತರ ಸದಸ್ಯರು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸೇನೆಯನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ.. ದಾಳಿಯ ನಂತರ ಪ್ರೀತಿಲತಾ ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಗಾಯಗೊಂಡರು. ಬಂಧನದ ಭಯದಿಂದ ಅವರು ಸೈನೈಡ್ ಸೇವಿಸಿ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿದರು. ಅವರು ತಾವು ಸಿಕ್ಕಿದರೆ, ಸಂಚು ಬಹಿರಂಗವಾಗುವ ಮತ್ತು ಇತರ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರ ಜೀವ ಹಾನಿಯಾಗಬಹುದೆಂದು ಭಾವಿಸಿದರು. ಈ ಬಲಿದಾನವು ಅವರ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆ ಮತ್ತು ತ್ಯಾಗಭಾವನೆಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ. ಪ್ರೀತಿಲತಾ ವಡ್ಡೆದಾರ್ ಅವರ ಕೊನೆಯ ಕ್ಷಣಗಳು ಹೋರಾಟದ ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಭಾಗವಾಗಿವೆ. ಅವರು ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ತ್ಯಾಗಮಾಡಿದರೂ, ಅವರ ಸಿದ್ಧತೆ, ಧೈರ್ಯ ಮತ್ತು ದೇಶಭಕ್ತಿಯ ಸಂಕೇತವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಹೆಸರನ್ನು ಇಂದಿಗೂ ದೇಶದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಅಮರವಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಅವರು ಕೇವಲ 21ನೇ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಜೀವವನ್ನು ದೇಶದ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ತ್ಯಜಿಸಿದ ಧೀರರಾಗಿದ್ದರು. ಪ್ರೀತಿಲತಾ ಅವರ ಬಲಿದಾನವು ಅನೇಕ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಮತ್ತು ಯುವಜನತೆಗೆ ಪ್ರೇರಣೆಯಾಗಿ ಉಳಿದಿದೆ. ಅವರ ಜೀವನದ ಮೇಲೆ ಹಲವಾರು ಪುಸ್ತಕಗಳು, ಕಾದಂಬರಿಗಳು. ನಾಟಕಗಳು, ಚಲನಚಿತ್ರಗಳು ನಿರ್ಮಾಣಗೊಂಡಿವೆ. ಪಾಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಅವರ ಬಲಿದಾನವನ್ನು ದಾಖಲಿಸಿ, ಮುಂದಿನ ತಲೆಮಾರಿಗೆ ರಾಷ್ಟ್ರಪ್ರೇಮದ ಪಾಠ ಕಲಿಸುತ್ತಿದೆ. ಭಾರತ ಮತ್ತು ಬಾಂಗ್ಲಾದೇಶದಲ್ಲಿ ಅವರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಶಾಲೆಗಳು, ರಸ್ತೆ ಹೆಸರುಗಳು, ಮೆಮೊರಿಯಲ್‌ಗಳು ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿವೆ. ಬಾಂಗ್ಲಾದೇಶದ ಚಿಟಗಾಂಗ್‌ನ 'Pritilata Hall'

ಎಂಬ ವಸತಿ ಗೃಹವಿದೆ. ಪ್ರೀತಿಲತಾ ಎಂಬ ಬಂಗಾಳಿ ಚಲನಚಿತ್ರ 2022ರಲ್ಲಿ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಯಿತು. 'Chittagong Uprising' ಕುರಿತ ಹಲವಾರು ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಅವರ ಪಾತ್ರ ವರ್ಣಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಪ್ರೀತಿಲತಾ ವಡ್ಡೆದಾರ್ ಬದುಕು ತ್ಯಾಗ, ಬಲಿದಾನ, ದೇಶಭಕ್ತಿಯ ಪ್ರತಿ ರೂಪವಾಗಿದೆ. ಅವರು ಯುವಜನತೆಗೆ ನೈತಿಕ ಬಲ ನೀಡುವ ದೇವದೂತಿಯಾದರು. ಅವರ ಹೋರಾಟ, ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆ ಮತ್ತು ಧೈರ್ಯ ಭಾರತ ಮಾತೆಗೆ ನಿಜವಾದ ಗೌರವ ನೀಡಿದೆ.ಪ್ರೀತಿಲತಾ ವಡ್ಡೆದಾರ್ ಬ್ರಹ್ಮೋ ಸಮಾಜದ ಪ್ರಭಾವದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದವರು. ಈ ಸಮಾಜವು ಮಹಿಳಾ ಶಿಕ್ಷಣ, ಲಿಂಗ ಸಮಾನತೆ ಮತ್ತು ಸಮಾಜ ಸುಧಾರಣೆಗೆ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡಿದ ಸಂಘಟನೆ ಆಗಿತ್ತು. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ, ಪ್ರೀತಿಲತಾ ತಮ್ಮ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಚಿಂತನೆ ಮತ್ತು ನೈತಿಕ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು.

ಪ್ರೀತಿಲತಾ ವಡ್ಡೆದಾರ್ ಎಂಬ ಹೆಸರು ಭಾರತದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟದ ಪಟದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾಶಮಾನ ನಕ್ಷತ್ರವಾಗಿದೆ. ಅವರ ಧೈರ್ಯ, ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆ ಮತ್ತು ಬಲಿದಾನ ಭಾರತೀಯ ಮಹಿಳೆಯರ ಶಕ್ತಿಯ ಸಂಕೇತವಾಗಿದೆ. ಇಂದಿನ ಯುವಜನತೆ ಪ್ರೀತಿಲತಾಳ ಜೀವನದಿಂದ ಪ್ರೇರಣೆಯನ್ನು ಪಡೆದು, ಸಮಾಜ ನಿರ್ಮಾಣದ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಬೇಕು. ಭಾರತೀಯ ಮಹಿಳಾ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಕರನ್ನು ಕುರಿತು ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಲೇಖನಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಮರಣದ ಮೊದಲು ಕೆಲವು ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದರು. ಇದರಲ್ಲಿ ಅವರು ತಮ್ಮ ದೇಶಭಕ್ತಿಯ ದೃಢ ನಿಲುವು, ಮಹಿಳೆಯರ ಬದ್ಧತೆ ಮತ್ತು ಹೋರಾಟದ ಪ್ರೇರಣೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಪತ್ರಗಳು ಇಂದಿಗೂ ಸಂಗ್ರಹಿತವಾಗಿವೆ ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಯನದ ವಿಷಯವಾಗಿವೆ. ಭಾರತೀಯ ಮಹಿಳಾ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಕರನ್ನು ಕುರಿತು ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಲೇಖನಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ತೋರಿದ ಶೌರ್ಯ, ತ್ಯಾಗ ಮತ್ತು ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆ ಭಾರತೀಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಉದಾಹರಿಸುವ ದೊಡ್ಡ ಬೆಳಕು.

ಭಾರತಕ್ಕೆ, ಭಾರತೀಯರಿಗೆ ಅವಮಾನವಾದರೆ ಈ ದೇಶದ ಮಕ್ಕಳು ಎಂದಿಗೂ ಸಹಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಪ್ರೀತಿಲತಾ ಮತ್ತೆ ನಿರೂಪಿಸಿ ತೋರಿಸಿದಳು. ಈ ಸಾಹಸೀ ಹೆಣ್ಣುಮಗಳ ಬಲಿದಾನ ಲಂಡನ್ನಿನವರೆಗೆ ಸದ್ದುಮಾಡಿತು. ಪ್ರೀತಿಲತಾ ಬಲಿದಾನ ಮಾಡಿದ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಅವಳ ಪುತ್ಥಳಿ ನಿರ್ಮಿಸಿ ಅವಳಿಗೆ ಗೌರವ ಅರ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಬ್ರಿಟಿಷರು ತಡೆ ಹಿಡಿದಿದ್ದ ಅವಳ ಪದವಿಯನ್ನು 82 ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ 2012ರಲ್ಲಿ ಕಲ್ಕತ್ತಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಮರಣೋತ್ತರ ಪದವಿ ಪ್ರದಾನ ಮಾಡಿಗೌರವಿಸಿತು

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು

- Bose, S. C. (n.d.). *The Indian struggle* (Netaji Collected Works, Vol. 2).
- Chatterjee, M. (2010). *Do and die: The Chittagong uprising 1930–34* (p. 304). Penguin Books.
- Forbes, G. (1998). *Women in modern India* (Vol. 4.2). Cambridge University Press.
- Joshi, K. (1984). *Challenge: A saga of India's struggle for freedom*.

- Kishwar, M. (1985). Gandhi on women. *Economic and Political Weekly*, 20(40), 1691–1702.
- Ray, B. (1995). The freedom movement and feminist consciousness in Bengal 1905–1929. In B. Ray (Ed.), *From the seams of history: Essays on Indian women* (pp. 174–218). Oxford University Press.